

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ доо

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912

e-mail: kontakt@poljostanica.com

Број 9
Година II
Крушевац
05.09.2009.год.

БИЛТЕН

ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТРУЧНЕ САВЕТОДАВНЕ СЛУЖБЕ

Ратарство

ГАЈЕЊЕ ЛУЦЕРКЕ

Луцерка је најважнија вишегодишња крмна махунарка. Користи се у исхрани стоке као зелена маса, сено, силажа, сенажа.

У повољним условима може да живи осам до десет година. Богата је протеинима (16-24 %) , минералним материјама и витаминима. Даје веома високе приносе вегетативне масе и коси се 4-5 пута у току вегетације.

Веома је значајно што врши фиксацију азота из ваздуха и одлаже га у деловима корена. После гајења луцерке остаје 150 килограма азота по хектару употребљивог за исхрану следећег усева. Тако земљиште постаје плодније и побољшава се његова структура

Земљиште

Најбоље успева на плодним, дубоким и неутралним земљиштима. Пре сетве обавезно проверити киселост земљишта. Уколико је земљиште кисело неопходно је унети у земљиште неко кречно ђубриво. Количина ђубрива се одређује према рН вредности (киселости) земљишта.

Основна обрада земљишта треба да је што квалитетнија и на дубини од 25-30 цм. Предсетвена припрема треба да је буде што боља, да се земљиште што више поравна и да у површинском слоју буде што ситније.

Ђубрење при заснивању луцеришта је веома важно и од њега зависи како ће у првој години биљке нићи. У зависности од плодности земљишта количина ђубрива пре основне обраде земљишта је 300-500 кг/ха НПК 15 :15 :15. Ђубрење током коришћења : 200 кг/ха НПК 3X 15 у јесен и 100 кг/ха КАН-а у пролеће.

Сетва

Сејати само сортно, дорађено семе познатих произвођача.

Количина семена : 16-20 кг/ха

После сетве обавезно обавити ваљање да би се обезбедило уједначено ницање усева.

За јесењи рок сетве сејати крајем августа до 20. септембра.

Коришћење

Први откос у години заснивања косити у фази пуног цветања а остале откосе косити у фази почетка цветања. Луцерка се користи за справљање силаже с травама, када покошену луцерку треба оставити да провене на сунцу, да би се садржај влаге свео на 55 до 60 одсто. Луцерка је најбоље да се силира са кукурузном прекрупом када се добија најбољи квалитет силаже.

Сорте

На подручју Расинског округа најбоље су се показале следеће сорте:

К-23, К- 28, Морава и НС- БАНАТ ЗМС

Ове сорте су високо приносне – 20т/ха сена, добро се бокоре и регенеришу након косидбе.

Посебно се истиче сорта К- 28 која успева на гранично киселим земљиштима за гајење луцерке.

ИСХРАНА МУЗНИХ КРАВА

Производни циклус крава представља период лучења млека, односно период лактације. Сматра се да он у краве нормално траје 10 месеци, односно 305 дана, те да период високе стеоности односно засушености траје 2 месеца, односно 60 дана.

За продукцију млека у количини 5000-6000 кг у лактацији крави треба обезбедити оптималан оброк који треба да садржи :

Зикски оброк

➤ Сено луцерке	5,0 кг
➤ Силажа целе биљке	25,0 кг
➤ Концентрат са 18 % СП	5,0 кг

Летњи оброк

➤ Сено луцерке	2,5 кг
➤ Силажа целе биљке кукуруза	10,0 кг
➤ Концентрат са 18 % СП	5,0 кг
➤ Зелена смеша легуминоза и жита	40 кг

ИСХРАНА ЗАСУШЕНИХ КРАВА

Краве у периоду засушености хране се мање обилним obroком, где се пре свега, користи кабаста сточна храна уз мањи додаток концентроване смеше.

Исхрана кравау дневном obroку уместо дела сена и силаже може се, а и препоручљиво је укључити зелену кабасту храну. Зелена храна легуминоза и житарица садржи велике количине витамина, минерала и протеина, односно материја које су кравама у овом периоду јако потребне. Уједно ова храна има лаксативна својства и лако је сварљива.

Оброк за засушене краве може да се састоји из следећих хранива:

Зимски оброк

➤ Сено луцерке	3,0 кг
➤ Силажа целе биљке кукуруза	2,0 кг
➤ Концентрат са 18 % СП	2,5 кг

Летњи оброк

➤ Сено луцерке	3,0 кг
➤ Зелена смеша легуминоза и жита	35 кг
➤ Концентрат са 18 % СП	2,5 кг

ПРИПРЕМА СКЛАДИШТА ЗА КУКУРУЗ

На подручју Расинског округа почела је берба кукуруза. Обавештавамо пољопривредне произвођаче да пре уношења кукуруза, односно лагеровања, треба припремити складишни простор за кукуруз. Кукуруз се обично лагерије у силосима, таванима, магацинима и другим складиштима.

Напред наведена складишта треба прво испразнити и то тако што ћемо одстранити прошлогодишње остатке лагерованог кукуруза. После овог механичког чишћења складишта, изводи се «хемијско чишћење» тј. влажна дезинсекција којом се врши уништавање присутних штеточина-инсеката који су заостали на разним местима складишта.

За ову намену односно третирање складишта, препоручујемо један од инсектицида :

- на бази **MALATIONA** препарати су: **DASTICID SPECIAL, ETIOL SPECIAL, ETIOL TEЃNI, MALATION** и др. Они се примењују у концентрацији 0,3 % и то два дана пре уношења кукуруза.
- На бази **PIRIMIFOS- METIL** препарат је **ACTELIC** који се примењује у количини од 0,75-1,5 мл на м² површине складишта и то два дана пре уношења кукуруза.
- На бази **DINHLORVOS-a** – препарати су : **DIFOS E –50, DININ** , и др. Ови препарати се примењују у количини 50- 100 мл на 100 м³ празног складишта и то два дана пре уношења кукуруза, на температури изнад 15 ° Ц.

ОПШТЕ УПОЗОРЕЊЕ : Пољопривредним произвођачима се препоручује да се придржавају упутства о примени инсектицида уз мере предострожности о заштити људског здравља, као и животне средине.

ОДРЕЂИВАЊЕ ОПТИМАЛНОГ ВРЕМЕНА БЕРБЕ ЈАБУКА

Услед велике конкурентности на тржишту свих производа па и јабуке, веома је битно да се плодови из складишта појаве на тржишту у правом тренутку (онда када имају највећу цену) и у најбољем могућем стању. Да би се то догодило плодови морају бити складиштени када су у одређеној фази зрелости. Незрело воће не може да постигне пун потенцијал у погледу квалитета након бербе и складиштења. Презрело воће наставља да зри убрзаним темпом и у току складиштења обично долази до деградације меса плода и делимичног или потпуног пропадања.

Предвиђање оптималног времена бербе тестирањем и анализирањем узорака плодова је од битног утицаја на погодност плодова за складиштење , одржавање његовог квалитета током чувања и коначно на квалитет плодова при изласку из складишта. Циљ је да се идентификује оптимални период за бербу при коме би постојао најбољи однос између свеопштег изгледа плода и органолептичког квалитета плодова, а да се при том не умањи могућност чувања воћа. Почетак скупљања плодова ради анализе почиње 2-3 недеље пре очекиване бербе. Узет узорак треба да буде репрезентативан (10- так плодова исте сорте из воћњака , по систему једно стабло – један плод).

Тестирањем се прате следећи показатељи: крупноћа плода, чврстоћа плода, индекс скоба, етилен, боја позадине, садржај суве материје. Од ових параметара међу најважнијима су **index skroba** Чврстоћа и етилен.

СКОБНО-ЈОДНА МЕТОДА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ФАЗЕ ЗРЕЊА И ДАТУМА БЕРБЕ

Скробнојодна метода је један од инструмената који се користе у одређивању зрелости плодова и заснива се на претварању скоба у шећер и особине јода да обоји скроб у плаво. За ову намену користи се свеж раствор јода за чије справљање нам је потребно: 10 грама кристала јода, 40 г калијум јодида и 4 л воде.

Поступак: Растворити калијумјодид у топлој води и сипати у балон или неку већу посуду тамне боје. Додати кристале јодида и добро мућкати док се не растворе. Чувати посуду на тамном месту.

Због тешког растварања јода у води једноставније је набавити готов 5%-раствор јода у апотеци и користити га само за ову сврху.

УПОЗОРЕЊЕ : Јод је отрован. На посуду обавезно ставити налепницу са називом и чувати је на сигурном месту. Тестиране плодове бацати, не користити за исхрану људи и животиња.

АНАЛИЗА ПЛОДА

Пресеците јабуку преко средине – попречно и ставите полутку на папир да пресечена страна буде горе. Одређену количину раствора јода сипајте у мању боцу са распршивачем и попрскајте пресечени плод. Након 1-2 минута месо плода ће почети да мења боју у плаво. Што је плод «зеленији» (незрелији) то ће површина пресека плода бити обојенија. Проверите на универзалној јодно-скробној шеми у којој се фази развоја односно зрења плод налази. Плодове намењене чувању треба брати када тестирани плодови достигну вредност «ЗРЕЛА».

*(шема је дата у прилогу као и водич за индекс зрелости за неке сорте јабуке)

ИНДЕКС ЗРЕЛОСТИ ЈАБУКЕ

СОРТА	СКРОБ	
	ЗРЕЛА	ПРЕЗРЕЛА
Breaburn	3	7
Fuji	4	6
Gala	3	6
Zlatni Delišes	3	6.5
Crveni Delišes	2.5	5
Ajdared	3.5	6
Jonagold	3.5	5.5
Jonatan	3.5	5.5
Mutsu	3	6
Greni Smit	3	7

*****

ПСС- Крушевац